

Koldingbogen

ÅRSTAL:	1997
FORFATTER:	Elae Severinaen
TITEL:	Elev på Kolding Realakole.
KORT RESUME:	Kolding Realakole 1890–1997, erindringer fra 1941–ca. 1943.

Elev på Kolding Realskole

Af Else Severinsen

Jeg var meget glad for at gå på Sdr. Stenderup Skole, men det var hos os ude på landet almindeligt, at man kom ud af skolen ved konfirmationen. Vi afsluttede 7. skoleår den 1. april, som oftest blev vi konfirmeret i første halvdel af april, og så var vi klare til at komme ud at "tjene" den 1. maj.

I min klasse hørte vi, at nu havde den og den fået plads. Tit blev klasselæreren bestilt til at skaffe en dreng eller pige til nogle mennesker. Det var kun enkelte, der fik lov at komme på Kolding Realskole eller Kolding Højere Almenskole. Det var på vor egn mest drenge fra proprietærgårdene. Enkelte kom til optagelsesprøve til mellemskolen. En af lærerne blev bestilt til at læse ekstra med vedkommende inden prøven i slutningen af 5. klasse. I Realskolen begyndte man vistnok mest i 7. klasse. Vores førstelærer var ærgerlig over, at det var de dygtigste, der forsvandt fra skolen.

Jeg blev efterhånden noget betænkelig ved situationen og spurgte mor, hvad skal jeg? Du kan få lov at blive hjemme i sommer og være huslig, og så skal du ud at tjene, fik jeg at vide. Jeg blev stiv af skræk, jeg havde absolut ikke interesse for husligt arbejde, jeg havde hjulpet mor fra jeg var lille og havde altid fået at vide, at jeg var ikke noget værd i et hus. Det var rigtigt nok noget andet med min søster Esther, hun interesserede sig kun for rengøring, madlavning og håndarbejde.

Jeg gik derhjemme og skrantede, ingen vidste, hvad jeg fejlede, men jeg var ikke så rask, at jeg kunne få en plads, så et helt år gik. Endelig fik jeg lov at komme på Realskolen, og glad var jeg.

Min start på Realskolen i 1941

Jeg var noget betænkelig ved, at jeg skulle i skole helt i Kolding. Jeg var 15 år nu, og jeg skulle begynde i 8. klasse. De andre elever havde haft matematik i et år, tysk i et år og engelsk i to år, men jeg blev glædelig overrasket, alle lærere og elever gav mig en god modtagelse. Der var yderligere kommet en ny dreng til, som var 20 år. To drenge var begyndt på skolen 1. maj, de var 16 og 18 år.

Jeg var forfærdet over, at man kaldte skolebestyreren Lau og hans kone Moster Karen og hans søstre Tot og Cis. Naturligvis brugte vi ikke navnene i tiltale, men altid i omtale. Jeg har aldrig opdaget, nogen brugte dem som øgenavne, det var snarere hædersnavne. Sådan hed de bare. Jeg fik Lau til fransk i 8. og 9. klasse og til engelsk i 9. klasse. Det mærkelige var, at de andre lærere hed frøken eller herr. Hvis Lau hørte, vi sagde Munch, rettede han det til herr Munch. Tot havde vi til geografi. Klasselæreren var Harry Mielche, ham havde vi til dansk og tysk. Erik Munch var inspektør, han underviste os i regning, matematik og fysik. Desuden fik vi frk. Thoustrup til gym-

nastik, hun blev gift, mens vi gik der, så derefter kaldte vi hende fru Thoustrup. Så havde vi frk. Olsen til historie og naturhistorie.

Alle disse mennesker var med til at præge mig på livstid, til at vise mig, at jeg kunne, hvad jeg ville. Jeg havde ellers ikke megen selvtillid, da jeg startede.

I den første dansktime havde Mielche en diktat, som havde været brugt som prøve på universitetet, og det viste sig, at kun ganske få havde under ti fejl, nogle havde endog 30-50 fejl. Vi var meget spændte på resultatet. Det viste sig, da vi fik diktaterne tilbage, at tallene lå omtrent som på universitetet. Jeg lå også meget pænt, vi havde virkelig fået en god danskundervisning, hvor jeg kom fra. Det var ikke i det fag, jeg ville få problemer.

I tysk var jeg jo blank, men Mielche sagde, mens han stirrede lige igennem mig, havde jeg indtryk af: "Vil du have det lært?" "Ja, naturligvis". "Godt, så læser du til hver gang, men jeg hører dig ikke den første måned". Jeg skulle åbenbart ikke dumme mig. Da måneden var gået, spurgte han: "Vil du høres i dag?" Ja, det ville jeg gerne. Det gik fint med oversættelsen, godt jeg havde ordbøger, men det var ikke så godt med oplæsningen, det måtte jeg gøre mere ved. Og derefter prøvede jeg at følge med på lige fod med de andre.

Min første regnetime startede med, at Munch spurgte, hvor jeg havde gået i skole. "Nå, så kan du ikke regne, men du kan lære det". Jeg kendte de fire regningsarter, kunne den lille og store tabel på fingerspidserne, men vidste dårligt nok hvad brøk- og procentregning var for noget. Vi startede med repetitionskursus i regning og matematik, det

mente Munch, mange trængte til. Vi gik meget hurtigt frem, var færdige på en måned. Så var jeg med og havde aldrig besvær med at følge med senere. Snart var regning og matematik mine bedste fag.

Skal jeg fortælle lidt om Realskolen, må jeg også fortælle noget om de lærere, som jeg kendte bedst:

Moster Karen har jeg aldrig haft som lærer, men jeg har fået mange smil og nik fra hende i gården. Jeg har hørt af hendes elever, at hendes måde at fortælle på var legendarisk.

Lau Christensen-Dalsgaard glemmer man aldrig. Han var altid parat til at sætte mod i os, når det kneb. Vi skulle ikke se på vore mangler, men glæde os over det, vi kunne og over, at vi var i stand til at lære. Vi skulle aldrig lade os slå ud, aldrig give op, hvor der er en vilje, er der en vej. Alle disse idelige skub hjalp os fremad, så gik man på med krum hals igen. Han kunne komme med en gemytlig replik, men han var bestemt, man løb ikke om hjørner med ham. Vi havde Lau til engelsk og fransk. Mit bedste sprog var fransk, jeg kom simpelthen til at elske det og sad tit og læste det for mig selv, blot fordi det lød så godt. Grunden til, at det var det bedste sprog, var nok også, at det fik jeg fra begyndelsen. I de andre sprog fik jeg en dårligere start. Jeg syntes udtale og grammatik var så reelt på fransk, man skulle ikke gætte sig til udtalen, som man tit måtte på engelsk. Det var sjovt, når vi malede hele tavlen fuld med et enkelt verbes bøjning. Jeg husker fra eksaminationen, at vi fik et stykke ekstemporal fra en bog med papegøjehistorier. Vi havde pastor Olsen fra

Lærerne på Kolding Realskole ca. 1950. Fra venstre Tot, moster Karen, Lau, Harry Mielche, Birkeland, Cis, frk. Olsen, Ragna Thoustrup og Erik Munch.

Vonsild som censor, han havde tidligere været lærer på Realskolen. Olsen lo hjerteligt, når vi oversatte historien, som om han aldrig havde hørt den før. I tre måneder havde vi *Bent Christensen-Dalsgaard* til at undervise. Han var frisk og underholdende, og vi lærte meget hos ham. Han var søn af Lau og moster Karen, han havde taget 3 måneders ferie på universi-

tetet for at prøve at undervise. Som et ekstra supplement fik vi lært ordsprog og kraftudtryk på fransk, men sidstnævnte måtte vi love ikke at anvende over for hans far. Engelsktimeerne startede altid med et: "Good morning, sit down please". Lau kunne sige det, så det trængte ind: "Du kan, hvis du vil. Og heldet følger altid arbejdet". Vi mærkede, at vi hver

især betød noget for ham. Der var ingen i klassen, han overså. Havde vi problemer, prøvede han at hjælpe os og forstå os, som én sagde: "Han var som en far for os".

Foran mig i klassen sad en dreng, som var gode venner med pigen bag mig, det vidste vi alle. Han hentede hende derhjemme om morgenen, så de kunne følges ad i skole, og de kom hånd i hånd. Vi var forlængst holdt op med at drille dem for det. I timerne var de slemme til at sende breve til hinanden. Jeg var postbud, da jeg sad imellem dem, og sendte papirlapperne videre. En dag opdagede Lau det og snuppede et brev, og så fik de det glatte lag. Han gjorde ikke meget ud af det, at de brugte timerne til det, at de var uopmærksomme. Nej, han slog meget mere på det, at de brugte kærlighedserklæringer. "Kærligheden mellem to mennesker er noget af det fineste og reneste, der findes, det skal I ikke gøre nar af, vent til jeres tid kommer". I frikvarteret tog de hinanden i hånden og gik hen til Lau og sagde, at de gjorde ikke nar af noget, de holdt så forfærdelig meget af hinanden. Vi så og hørte, hvad der skete, Lau tog dem om skuldrene og sagde: "Hvor er I søde, I to. Men vi gemmer lige brevene til efter timen". Ja, det lovede de.

En dag sagde Lau til en elev: "Jeg forstår ikke, du vil have dit navn stående inde på toiletet? Havde det så været på toppen af den højeste mastetop i havnen, så forstod jeg det bedre". Næste dag kom eleven og sagde til Lau: "Nu står mit navn på toppen af den højeste mastetop i havnen, og den var høj at komme op i"! Han blev senere havnemester i Koldding.

Lau fotograferet ved Løverodde.

Om morgenen startede de store klasser med morgensang samlet i gangen overfor indgangen. Lau sang for og bad Fadervor. Vi havde indtryk af, det var ikke tilfældigt valgte salmer, vi sang. Hver gang et hold konfirmander startede med undervisning hos præsterne, sang vi i hvert fald en gang om ugen: "Stol du kun på dit Fadervor", og han fortalte med få ord, hvorfor vi skulle synge den. Ellers var det nok mest besættelsen, som prægede hans valg.

Lau var meget kongetro, vi havde hørt, at den 9. april 1940 græd Lau, da han kom ind i klassen om morgenen. Da kong Christian en gang havde citeret salmelinien: "Trange Tider langsomt skrider" fra salmen. "Her vil ties, her vil bies", så nævnte han det for os, og det blev til mange gange, vi sang den salme. Vi startede altid hans timer med en sang. I en engelsktime havde han sin bror fra Randers med inde i klassen. Chr. Dalsgaard forsøgte at overbevise os om, at vi skulle have vores nationalsang udskiftet, den var jo noget krigerisk. Vi skulle i stedet have "I Danmark er jeg født", og han lærte os den nye melodi til den.

Harry Mielche var vores klasselærer. Han var virkelig pædagog, han forstod at tage os på den rigtige måde og at lære fra sig. Han kunne ikke fordrage løgn, og han kunne se på en, når man stak en løgn. Han havde gymnastik og fodbold med de store drenge, det sidste foregik på Vidars bane på Mosevej. Det var ikke alle, der havde cykel, så det skete, at de hoppede to på en cykel. En dag sagde Mielche: "Christian, jeg vil ikke se dig sidde bag på en cykel, når I skal til fodbold". "Det har jeg heller aldrig gjort", løj Christian. "Jeg har set det", var svaret, og så faldt der en lussing. En dag havde Christian ikke afleveret stil. Mielche spurgte: "Har du skrevet den?" "Ja, den ligger hjemme på stuebordet". "Hvor bor du?" "På Ejlersvej". "Hvor lang tid er du om at løbe hjem?" "Et kvarter". "Løb så hjem efter den, men ikke over søen, isen kan ikke bære endnu". Først i næste time kom Christian i sit søndagstøj med vandkæmmede hår. Han havde taget turen over søen, og den kunne ikke bære. "Hvor er stilen?", spurgte Mielche?

"Nåh, den glemte jeg". Da vi om eftermiddagen sad og læste lektier på biblioteket, kom Christian, fandt en bog, satte sig og skrev af. Han skulle lige have skrevet stilen. Da Mielche gav ham den tilbage, sagde han: "Hvilken bog har du skrevet det af efter?" Naturligvis kunne han se, det ikke var Christians måde at skrive på. Både Munch og Mielche langede lussinger ud, men der var ingen beskadigede trommehinder. De holdt hånden frem, drengen lagde hovedet på hånden, og så sad der fire fingre på kinden.

Erik Munch var vores inspektør. Nogle var lidt bange for ham, han kunne være bøs, meget bestemt, slå i bordet med pegepinden, så stumperne af den røg os om ørerne, mest når han terpede sætninger i matematik og

Erik Munch. Foto fra slutningen af 1940'erne.

fysik. De skulle kunnes til bunds. Typisk for ham var en udtalelse som: "Hvis jeg vækker dig i morgen tidlig kl. 4, så skal du fare ud af sengen og remse Pythagoras op. Sådant skal det kunnes". Jeg husker mange af hans sætninger: Centripetalkraften er den komponent i en virkende kraft, der i en cirkelformet bevægelse er rettet mod centrum. Jo, den sidder der endnu, og jeg har dog aldrig haft brug for den. De fleste af os holdt meget af ham, og når vi virkelig havde arbejdet, kunne han være drenget, pjatte og mest diskutere. Vi havde to store fodboldklubber i Kolding: KB og KIF. Munch holdt med KB, og derfor holdt alle vi andre med KIF, ellers kunne vi jo ikke få en diskussion ud af det. For mit vedkommende havde jeg ikke forstand på fodbold og ingen interesse i den retning, men jeg råbte naturligvis også op om, at KIF var bedst. Det skete, han havde violinen med og spillede Torricellis serenade for os, hans yndlingsmusik. Da han blev pensionist, burde han have nydt at kunne få tid til at dyrke musikken, men da var hans fingre så dårlige af gigt, så han ikke kunne spille violin.

Den sidste vinter, vi havde i skolen, forlangte Munch, at den dårligste halvdel af klassen i hvert fald fra byen skulle møde hos ham privat hver aften for at regne matematik. Tænk at få 10-15 børn ind i sit hjem hver aften. Jeg har aldrig været med, men de, der kom der, var glade for det. Matematik var nok det vigtigste fag på Realskolen. Sammenlignede vi os med Almenskolen elever, så var vi meget mere sikre i matematik, og vore karakterer i det fag var bedre end deres.

Vi elever, som skulle med toget hjem, skulle

opholde os i en togklasse, som omfattede elever fra alle skolens klasser. Der var en lærer til at holde opsyn med os. Jeg prøvede en dag at være med der. Men den arme lærer kunne nu ikke skaffe ro, så man kunne læse lektier, så næste dag bad jeg Munch om tilladelse til at gå ned på bibliotekets læsesal, jeg havde hørt, der sad nogle elever der. "Ja", sagde Munch, "men du skal vide, jeg har kontakt med læsesalsbibliotekaren af og til, for at høre om I er der, og om I opfører jer ordentligt". Jeg var glad for opholdet der, vi fik mange lektier til side, inden vi skulle med toget.

Frøken D. Dalsgaard, også kaldet Tot havde vi til geografi. Vi startede altid timen med en sang, der var altid flere forslag. Jeg ved ikke, om hun nogen sinde blev klar over, at der tit blev foreslået sange med mange og lange vers, så gik den tid da godt. Tit roste hun os for vore gode valg af sange. Tot havde en god måde at gøre timerne spændende på. F.eks. fik jeg engang det spørgsmål: Hvis det var

Tot fotograferet ca. 1960.

muligt at stoppe Mt. Everest ned i Fillippiner-graven, hvor langt ragede den så op over vandet? På det tidspunkt havde jeg tallene i hovedet og kunne fortælle, der var langt ned til toppen under havets overflade. Jeg husker især, hvad vi lærte om klima. Et klima består af varme, vinde og væde, og passaten er altid østlig, nord for ækvator nordøstlig, syd for Ækvator sydøstlig, det blev slået fast igen og igen. Vi lærte at bestemme et lands klima efter højdekort og kort over havstrømme på atlasset. Det syntes jeg, var spændende.

Frk. Olsen havde vi til historie og naturhistorie. Jeg havde aldrig tidligere brudt mig om historie. Derhjemme i skolen terpede vi årstal og krige, jeg husker ikke andet. *Frk. Olsen* fortalte så levende, så vi syntes, vi var med i handlingen, vi forstod, det var noget, der kom os ved, det var vort lands historie, det var, hvad vor egen slægt måske havde oplevet dengang. Naturhistorie gjorde hun også spændende for os. Jeg husker endnu, hun spurgte gang på gang: Hvad skal der til, for at en plante kan trives? Lys, vand og varme. Engang fik hun fra en elev svaret, vi kendte fra geografien: Hvad består et klima af?: varme, vinde og væde. Hun blev vred. Men det var jo ikke helt forkert! Desuden skal planter have: brint, ilt, kvælstof, svovl, fosfor, kalium, kalcium, magnium og jern. Jo, det sidder der endnu. Jeg husker ikke så meget fra hendes zoologitimer, måske fordi hun var bange for en del dyr, og på kurser havde været med til at skære dyr op og undersøge dem, og det syntes hun var ækelt, det prægede nok hendes undervisning. Men vi fik lært, hvad vi skulle lære.

Vi piger i 9. b fik et særligt forhold til *pedel-*

Frk. Olsen blandt elever, ca. 1950.

lens kone – Pedella, som vi kaldte hende. 9. klassernes klasseværelser lå lige over for pedelboligen. Hun vidste, hvem der cyklede, og når det regnede, kom hun og tog det våde tøj og tørrede det, til vi skulle hjem, vi måtte så nøjes med vores gymnastiktøj, som lå i gymnastiksalen og en trøje, som *Pedella* lånte os, og hun havde altid uldne sokker, som udelukkende var strikket til os.

Isvintre

Under krigen havde vi tre isvintre. Den ene vinter, jeg gik på Realskolen, cyklede jeg til sidst i februar, da kom sneen først. Jeg havde sat mig for, at jeg ville cykle, så længe der var barfrost. Når sneen kom, var det mere besværligt, vejene blev jo ikke ryddet som nu. En

morgen cyklede jeg hjemmefra i 26 graders frost. Jeg nød trods alt den friske luft og moti- onen. I den kulde måtte man løbe meget af vejen ved siden af cyklen for at holde liv i fødderne. Jeg fulgtes med to piger fra Agtrup, men de første 4 km cyklede jeg alene.

En morgen, vi cyklede, var vejen spejlblank efter isslag, man væltede nogle gange i starten, men var man først i gang og holdt den samme fart, så gik det udmærket. Så nåede vi til Strårup, hvor banen gik over vejen, og der kom toget. Standse kunne vi ikke, så vi kørte alle tre i vejgrøften, og vore kammerater i toget morede sig godt over os.

Når vi købte månedskort til Sydbanetoget gav vi 16 kr for den første måned. For hver måned, kortet blev fornyet, kostede det 8 kr., og så måtte man tage cyklen med om morgenen, det var af hensyn til dem, som hellere cyklede hjem end ventede, til toget gik fra Kolding kl. 17,30. Det var hårdt for eleverne at

Lau og Karen Christensen-Dalsgaard.

komme i skole om vinteren, det var hårdt for skolen, at få økonomien til at hænge sammen, når alle de kakkellovne skulle fodres. Vi blev nødt til at holde vinterferie begge vintre, jeg gik på skolen. Jeg tror, ferien begge gange strakte sig over 14 dage. Men det var ikke ferie. Alle lærerne havde givet os lektier for, der svarede til 14 dage, eller lidt mere, mente vi da. To danske stile, engelske, tyske og franske opgaver, og jeg husker 50 sider i historie, matematik: 100 tidligere eksamensopgaver, regneopgaver osv. Vi talte om, at lærerne i hvert fald havde ferie, men til gengæld sled de nok næsten i døgndrift bagefter.

Hvad gjorde Realskolen til en speciel skole?

Jeg er tilbøjelig til blot at sige: lærerne, den gode omgang med dem, at lærerne var i skolegården i frikvartererne. Om vinteren, når vi tog med toget i skole, var forreste halvdel af forreste vogn i Sydbanetoget reserveret til skolebørn. Vi skændtes her tit med Almenskolens elever. De talte ofte nedsættende om deres lærere. Jeg husker aldrig, jeg har hørt nogen tale nedsættende om vore lærere og vores skole, og vi talte ikke, at de rakkede ned på den. En dag sagde en pige fra Almenskolen til mig: "Jeg ville ønske, jeg gik på Realskolen". "Hvorfor?" "I taler altid så pænt om jeres lærere".

Realskolens historie

Den 22-årige Egeriis Christensen-Dalsgaard havde taget sin lærereksamen i 1889. Året efter overtog han Frk. Straarups Institut, som

Kolding Realskole på Langelinie.

havde store problemer, efter at Døtreskolen var startet. Kort tid efter overtog Christensen-Dalsgaard også Løjtnant Hansens Drengeskole, der også havde økonomiske vanskeligheder, og nu startede Kolding Realskole som en fællesskole med 40 elever i fire klasser.

Egeriis Christensen-Dalsgaard fik sin bror Christian som hjælper og sammen fik de skolen op at stå. De to var sønner af en husmand på Silkeborg-egnen, på Dalsgaard mark, her hentede de navnet. Der var en børneflokk på 13, kun de 9 nåede at blive voksne, af dem blev en læge, og de andre otte blev lærere uden uddannelsesstøtte eller tilskud.

Egeriis var den ældste, og han fik tilnavnet "Gamle", et navn, som gamle elever endnu husker ham under. Hans kone hed Alba, på skolen blev hun kaldt Moster. Moster blev som den første kvinde indvalgt i Kolding Byråd i 1909.

Det var vanskelige år, de første på skolen, der var intet offentligt tilskud, i 1893 var der endnu kun 46 elever. Det år flyttede skolen til Langelinie 2, og her holdt man til indtil 1977. I 1894 oprettedes en 5. klasse og elevtallet steg til 86, i 1895 kom to nye klasser til, så elevtallet steg til over 100. Der oprettedes en kostafdeling, hvor udenbys elever for 30 kr. månedligt fik kost og logi. Brødrenes søster Anne fik også ansættelse på Realskolen. Efterhånden sluttede Marius, Lau, Dorthea og Cicilia sig også til. Det er ikke så underligt, at skolen tit er blevet kaldt Dalsgaards skole, det har været en rigtig familieskole. Også i dag ledes den af en Dalsgaard.

De første år havde skolen ikke eksamensret, man måtte tage eksamen ved Københavns Universitet. I 1896 søgte man om eksamensret, men fik afslag. Christian Christensen-Dalsgaard forlod skolen i 1898 og overtog Randers Realskole, han ville gerne være med, hvor der debateredes, så han fik i familien tilnavnet "den talende", et modstykke til Christian den Tiende. I 1899 købte skolen Langelinie 4 og byggede en skolebygning bagved, den blev indviet i år 1900. Nu var der 180 elever, og skolen fik endelig eksamensret. Først fra 1902 fik skolen tilskud fra stat, amt og kommune.

I 1921 fik man en bygning mod Blæsbjerggade med tre klasseværelser, brændselsrum og to lejligheder ovenover til Tot og Cis, som de to søstre kaldtes. De to var et par fine gamle damer, men meget forskellige. Når man sad efter hos Tot, kom Cis listende med småkager som trøst. Så var der en pedelbolig i gården. På bagsiden af huset var der drengetoiletter, på forsiden pigetoiletter. Så var der en ret stor

Lærere og afgangselever fra Kolding Realskole juni 1935. I midten Egeriis og Alba Christensen-Dalsgaard.

plads til cykelparkering, midt på denne plads stod der et pæretræ. Jeg husker, at i en time var der en, der bad om at gå i gården. "Ja", sagde Munch, "men skynd dig, jeg så også, der faldt en pære".

I bygningerne ud til gaden boede skolebestyrerparret, og der var lærerværelse, et meget lille et. Det var skyld i, at mange lærere gik frem og tilbage i skolegården i frikvartererne, og hurra for det, de gik tit og talte med os elever, det kunne give en syn for, at man var noget værd. Ovenpå i disse bygninger var der værelser til en halv snes kostelever. Denne

afdeling hed kavallerfløjen, også nogle ugifte lærere boede her. Vi hørte mellem år og dag mange sjove historier fra kosteleverne, så vi undertiden var lige ved at blive misundelige på dem.

Langelinie var en hyggelig lille gade med små beskedne huse. Jeg tror den mest var beboet af ældre mennesker, for havde vi elever ikke været der, så man aldrig børn i gaden. Ved indgangen stod naturligvis den grønne låge, som var et klenodie for skolen, den holdt vi alle meget af. Da jeg i 1977 hørte, at skolen var flyttet, tænke jeg straks: Hvad med den

grønne låge? Det var med glæde, jeg hørte, at en tidligere elev frk. Daugaard-Nielsen havde foræret skolen en ny låge nøjagtig som den gamle. Den ses nu i Zahnsgade.

Vi følte os som kammerater med lærerne, men det gik ikke ud over disciplinen. Undervisningen var helt anderledes end i andre skoler. Vi arbejdede med liv og lyst. Det var på det tidspunkt ikke almindeligt, at man kunne snakke med lærerne, man henvendte sig kun, hvis man havde noget absolut vigtigt at sige. Man havde indtryk af, de så os noget over hovedet. Sådan var det på min barndoms skole. Der var ikke noget stort og prangende over Realskolen, men der var liv, og det var der, vi hørte til.

Da Gamle og Moster i 1940 stoppede og flyttede til Strandhuse, havde Gamle et ridderkors i reverset. Det blev nu Gamles bror Lau, som var gift med Moster Karen, der fortsatte som skolebestyrer. Efter Laus død i 1951, drev Moster Karen skolen i 5 år, så overtog sønnen Bent og hans kone Solveig hvervet. Solveig og Bent valgte i 1977 at lade Kolding Realskole blive til en selvejende institution og forærede så at sige skolen med bygninger og inventar til institutionen, en meget gavmild gestus, de sikrede dermed skolens eksistens.

Ved deres pensionisttilværelses start havde de ikke en arving, der kunne fortsætte. Det blev så en nevø, Peter, og hans kone Kirsten, der blev næste generation på Realskolen. De startede i 1987 som skolebestyrere.

Skolen har altid været indeklemmt. Da der i 1950 var mulighed for at købe Døtreskolen, slog man til. Igen blev skolen for lille, og i 1977 flyttede den til Vesterbrogade, hvor Teknisk

Lågen til Realskolen i Langelinie.

Skole før holdt til. En ting blev desværre ikke filmet i den anledning, nemlig da de små i børnehaveklassen hjalp med flytningen. Hver tog sin lille stol og gik i en lang række hen til den nye skole. Den dag brød trafikken sammen i Katrinegade, har jeg hørt.

Der er ikke mulighed for udvidelser i Vesterbrogade, men i 1989 købte man afholdsløgen IOGT, der ligger overfor Realskolen. Her til flyttede man formning, håndarbejde og musiktimerne. Ikke så underligt, at man gav bygningen navnet: "Instituttet for de skønne Kunster", og samtidig købte man af Kolding Kommune Boblehallen på Kolding Stadion, der blev brudt ned for at give plads for en ny hal, hvor man også kan holde skolefester og translokation.

Jeg var her i sommer med til translokation på Kolding Realskole. Det var en oplevelse at se skolebestyreren iført Laus gamle mørke habit

fra 1941. Han fortalte, at der hvert år holdes væddemål mellem lærerne, om han kan passe den. I år kunne han i hvert fald.

Realskolen i dag

I dag er Realskolen en selvejende institution med en forældrevalgt bestyrelse. Den har en formålsparagraf, der lyder: "I en atmosfære af tryghed og trivsel at føre hver enkel elev så langt i hvert enkelt fag, som evner og interesser rækker og derved sikre eleverne en grundviden, der sætter dem i stand til en selvstændig stillingtagen til de mangeartede påvirkninger, som tilværelsen udsætter dem for".

Der er i dag 540 elever. skolen må ikke blive større trods ventelister – to år frem i tiden, og reservationer helt frem til år 2010 beviser, at privatskolerne ikke hører fortiden til. Man bruger bogen side om side med EDB-skærmen, det er en meget faglig orienteret skole. Det gør det nemmere at stille krav til eleverne.

Da skolen i 1990 fejrede sin 100-års fødselsdag, skrev Peter Christensen-Dalsgaard i jubilæumsavisen: "Vi respekterer de enkelte elever og tager hensyn til deres faglige formåen, men vi forventer også, at de bestiller noget, vi kræver medansvar og forberedelse. Et hovedkrav til Kolding Realskole skal være, at eleverne har det godt, når de går på skolen. En forudsætning for at lære noget er, at man oplever skolen som et rart sted at være, hvor kammeraterne og lærerne er mennesker, der er til for at hjælpe og vejlede. Et andet krav til skolen er, at vores elever fornemmer, at de også lærer noget, mens de er her, – og at en ekstra indsats også har sin betydning. Hvad de lærer, og hvor meget de lærer, kan være svært at måle;

det vigtigste ligger i at give den enkelte elev en tro på sit eget værd – gode arbejdsvaner – og en lyst til fortsat at lære."

Kilder:

Kolding Realskole – 100 år.

Realskolen – et slægtsvirke gennem 100 år.

Kolding Ugeavis: På Kolding Realskole er ledelsen gået i arv.

Kolding Folkeblad: Elever: vi lærer mere i privatskole.